

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ

79026, м. Львів-26, вул. Козельницька, 4, тел./факс (032) 270-74-30
E-mail: ecoinst@mail.lviv.ua Код: ЄДРПОУ 05540066, МФО 820172,
ДКС України, м. Київ, р/рахунок 35218003000725

___10.09.2020 р. ___ № ___100___

На № _____ від _____

**ДИРЕКТОРУ
КАРПАТСЬКОГО
БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
п. М.П. РИБАКУ**

Ознайомившись з Обґрунтуванням затвердження ліміту на використання природних ресурсів у межах території Карпатського біосферного заповідника у 2020 році шляхом проведення заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів та інших рубок (вирубівання аварійно небезпечних дерев уздовж автодоріг та над будівлями, розчищення кущів для підтримання лучних місцезростань рідкісних трав'яних рослин у ПНДВ «Долина нарцисів імені Василя Комендаря») та ландшафтних рубок у відповідності з листом від 10.09.2020 р. № 571-1, Інститут екології Карпат НАН України як установа – науковий куратор Карпатського біосферного заповідника погоджує відповідне наукове обґрунтування щодо проведення необхідних природоохоронних заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів та інших рубок (вирубівання аварійно небезпечних дерев уздовж автодоріг та над будівлями, розчищення кущів для підтримання лучних місцезростань рідкісних трав'яних рослин у ПНДВ «Долина нарцисів імені Василя Комендаря») та ландшафтних рубок у 2020 р. за межами заповідної зони.

В.о. директора Інституту
к.б.н.

Ю.В. Канарський

Зав. відділу охорони
природних екосистем
Інституту, к.б.н., с.н.с.

О.О. Кагало

ОБГРУНТУВАННЯ

затвердження ліміту на використання природних ресурсів у межах території Карпатського біосферного заповідника у 2020 році шляхом проведення заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів та інших рубок (вирубування аварійно-небезпечних дерев уздовж автодоріг та над будівлями, розчищення кущів для підтримання лучних місцезростань рідкісних трав'яних рослин у ПНДВ «Долина нарцисів» імені Василя Комендаря) та ландшафтних рубок

Відповідно до чинних норм природоохоронного законодавства, п'ятирічного плану заходів Проекту організації території та охорони природних комплексів Карпатського біосферного заповідника (далі КБЗ) затвердженого наказом Мінприроди України від 26.07.2019 року № 271 для забезпечення збереження і відновлення лісів Заповідника необхідним є розроблення і впровадження системи заходів, що включає в себе постійні обстеження лісових масивів (в т.ч. лісопатологічні), моніторинг за їх станом, здійснення лісовідновлювальних робіт та, в разі необхідності, здійснення санітарно-оздоровчих заходів та інших рубок. Лісопатологічні обстеження працівниками служби державної охорони та науковими працівниками за участі інженера-лісопатолога проводяться щорічно для своєчасного виявлення ступеня пошкоджень природних лісів та насаджень шкідниками, хворобами, пожежами, вітроломами та іншими чинниками для прийняття рішень щодо проведення природоохоронних заходів.

У результаті проведення санітарних та інших рубок в межах Заповідника буде поліпшено санітарний стан лісів КБЗ поступове перетворення чистих та змішаних штучних ялиників на різновікові мішані багатоярусні лісові насадження та підвищено рівень безпеки відвідування території.

Слід зазначити, що на запланованих до проведення природоохоронних заходів ділянках ліси КБЗ представлені похідними ялиновими, буковими, грабовими та іншими насадженнями. Серед похідних лісових угруповань КБЗ найбільший відсоток належить штучним ялиновим деревостанам, які є біологічно і екологічно нестійкими і тому вони періодично пошкоджуються вітровалами і сніголамами, хворобами і шкідниками лісу.

У букових похідних лісах часто трапляються заражені трутовиком та гнилями дерева, які під час буревіїв вивалюються або ламаються їх стовбури.

Унаслідок осінніх 2019 року та весняних 2020 року ураганних вітрів на території більшості ПНД відділень КБЗ появилися осередки вітровалів і буреломів. Крім цього вздовж доріг з'явилися місця з небезпечними деревами.

Натурні обстеження пошкоджених лісових ділянок проведено у відповідності з вимогами нормативних документів (Закон України «Про природно-заповідний фонд України», «Правила поліпшення якісного складу лісів», «Санітарні правила в лісах України» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. №756), Положення про Карпатський біосферний заповідник).

Відповідно до переліку заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів КБЗ, погодженого ДСЛП «Івано-Франківськ лісозахист» від 18.06.2020 р.,

Департаментом екології та природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації від 23.06.2020р., Закарпатським обласним Управлінням лісового та мисливського господарства від 23.06.2020р. оперативних природоохоронних заходів потребують ділянки насаджень загальною площею 262,7 га, зокрема, в буферній зоні на площі - 151,1 га, в зоні антропогенних ландшафтів - 100,5 га, в зоні регульованого заповідного режиму - 11,1 га на яких доцільно провести вибіркові санітарні рубки з вирубкою 7528 кбм деревини, в т.ч. 6375 кбм ліквідної.

У межах території заповідної зони Карпатського біосферного заповідника жодних заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів проводити не планується.

У процесі проведення природоохоронних і лісівничих заходів на зазначених ділянках буде застосовано природозберігаючі технології, які сприятимуть відновленню порушених лісових екосистем і формуванню деревостанів за складом і структурою наближених до природних.

На цих ділянках після проведення заходів щодо поліпшення санітарного стану у деревостанах буде налагоджено моніторинг їх санітарного стану і динаміки природних процесів.

Таким чином, вважаємо за доцільне проведення на території Карпатського біосферного заповідника у буферній зоні та зоні антропогенних ландшафтів у 2020 році заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркових санітарних рубок у пошкоджених деревостанах на загальній площі 262,7 га з вирубкою 7528 кбм, у тому числі 6375 кбм ліквідної деревини.

Варто відмітити, що значна частина території Карпатського біосферного заповідника, зокрема лісові насадження природоохоронних науково-дослідних відділень безпосередньо прилягають до земельних ділянок з житловими будівлями, доріг протипожежного та господарського значення, які використовуються місцевими жителями для виходу на полонини, туристами під час відвідуванні високогір'я заповідних масивів та службою державної охорони заповідника під час патрулювання. За погіршення погодних умов, дерева, які ростуть уздовж автодоріг, часто падають на них, створюючи загрози життю та здоров'ю громадян.

Унаслідок ураганних вітрів уздовж доріг лісгосподарського і протипожежного призначення та екотуристичних маршрутів виникли осередки аварійно-небезпечних дерев.

Таким чином, з метою запобігання нещасних випадків, вважаємо доцільним проведення інших рубок (вирубка аварійно-небезпечних дерев вздовж автодоріг), а саме:

- у Кевелівському ПНД відділенні на площі 0,6 га загальним об'ємом 39 м³;
- в Угольському ПНД відділенні на площі 0,5 га загальним об'ємом 5 м³;
- у Марамороському ПНД відділенні з вирубуванням небезпечних дерев над будівлями на площі 0,1 га загальним об'ємом 19 м³.

Також, доцільно провести у кварталі 2 виділах 1,5,16 ПНДВ «Долина нарцисів ім. професора Василя Комендаря» вирубування поодиноких нахилених, всохлих аварійно-небезпечних дерев верби вздовж автодороги протипожежного і господарського призначення на площі 0,4 га та розчищення

від чагарникової рослинності на площі 3,5 га. Їх вилучення в лучних екосистемах має важливе природоохоронне значення, оскільки сінокісні луки є оселещами значної кількості трав'янистих рослин і в багатьох випадках є єдиним осередком існування численних, в тому числі і рідкісних лучних видів флори. Припинення вирубування чагарників у ПНД відділенні «Долина нарцисів» призведе до їх подальшого поширення, і як наслідок, до витіснення та зменшення популяції нарцису вузьколистого.

Отже, вважаємо доцільним у ПНД відділенні «Долина нарцисів ім. проф. В. Комендаря» провести інші рубки (розчищення кущів та вирубування поодиноких дерев) на загальній площі 3,9 га з вирубуванням загальним об'ємом 56 м³ з метою підтримки лучних типів оселищ рідкісних трав'яних видів рослин.

На території центральної садиби заповідника у кв.3 вид.37 Рахів-Берлибаського ПНД відділення пропонуємо проведення ландшафтної (пейзажної) рубки на площі 2,3 га із вирубуванням дерев загальним об'ємом 4 м³ з метою розкриття оглядових місць та виділення декоративних груп і окремих дерев.

На обстежених ділянках видів рослин, що включені до Червоної книги України (2009) та рослинних угруповань, що включені до Зеленої книги України (2009) не виявлено.

Всі ділянки, на яких заплановано проведення природоохоронних заходів знаходяться за межами заповідної зони і за межами ядрової зони Об'єкту світової спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи".

Відповідно до Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 161 від 18 травня 2018 року, зазначені вище ділянки не належать до пралісів, квазіпралісів чи природних лісів.

Отримана деревина від проведення санітарних та інших рубок буде спрямована на забезпечення населення та працівників заповідника паливними дровами та будівельним лісом, а також на потреби заповідника для опалення приміщень та виконання ремонтно-будівельних робіт (ремонт мостів, берегових підпірних стінок, будівель тощо).

10 вересня 2020 року

**В.о. директора Карпатського
біосферного заповідника**

Заступник директора з наукової роботи

 М.П. Рибак

 Ф.Д. Гамор

